

D O M
P O L A K Ó W
Z Z A G R A N I C Y

DOM
POLAKÓW
Z ZAGRANICY

IMIENIA

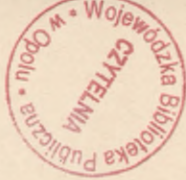
MARSZAŁKA
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE

Z KOLEKCJI WARSZAWIANÓW

WARSZAWA

ZEMBRYŃSKIEGO

CM 313747

**WYSOKI PROTEKTORAT
NAD BUDOWĄ
DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
OBJĄĆ RACZYLI**

**PAN PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PROF. IGNACY MOŚCICKI**

**MARSZAŁEK POLSKI
EDWARD ŚMIGŁY-RYDZ**

**JEGO EMINENCJA PRYMAS POLSKI
KS. KARDYNAŁ DR. AUGUST HLOND**

2

Wpisano do Księgi Akcesji

Ako. D1 nr 130 /2011/ CM

**PROTEKTOR HONOROWY
BUDOWY DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PROF. IGNACY MOŚCICKI**

KOMITET HONOROWY
BUDOWY DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY

Marszałkowa Aleksandra Piłsudska,
Prezes Rady Ministrów — Gen. Dyw. Dr Felicjan Sławoj- Składkowski,
Marszałek Senatu — Aleksander Prystor,
Marszałek Sejmu — Stanisław Car,
Minister Spraw Zagranicznych — Józef Beck,
Minister Skarbu — Inż. Eugeniusz Kwiatkowski,
Minister Przemysłu i Handlu — Antoni Roman,
Minister Wyznań Rel. i Ośw. Publ. — Prof. Dr Wojciech Świętosławski,
Minister Opieki Społecznej — Marian Zyndram - Kościałkowski,
Minister Komunikacji — Julian Ulrych,
Protector Ligi Morskiej i Kolonialnej — Generał Broni Kazimierz
Sosnkowski.
Biskup Polowy W. P. — Ks. Dr Józef Gawlina,
Dyrektor Funduszu Pracy — Michał Gnoiński.
Prezes Światowego Związku Polaków z Zagranicy — Wojewoda
Władysław Raczkiewicz,
Prezes Naczelnego Komitetu Wykonawczego Uczczenia Pamięci Marszał-
ka Józefa Piłsudskiego — Gen. Bryg. Dr Bolesław Wieniawa-
Długoszowski,
Prezes Ligi Morskiej i Kolon. — Gen. Bryg. Stanisław Kwaśniewski,
Prezes Tow. Pomocy Polonii Zagranicznej — Vmin. Julian Piasecki,
Prezes Polskiego Związku Zachodniego — Kazimierz Stamirowski,
Prezes Stowarzyszenia „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie“ —
Adolf hr. Bniński,
Prezes Związku Harcerstwa Polskiego—Wojewoda Dr Michał Grażyński,
Prezes Polskiego Instytutu Współpracy z Zagranicą — Prezes Dr Henryk
Gruber,
Prezes Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą — Dr Bronisław
Hełczyński,
Prezes Instytutu Badań Spraw Narodowościowych — Prof. Dr Ludwik
Kolankowski,

**PROTEKTOR HONOROWY
BUDOWY DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
MARSZAŁEK POLSKI
EDWARD ŚMIGŁY-RYDZ**

**KOMITET BUDOWY DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
IMIENIA MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**

TWORZĄ:

Prezes — Dr. Bronisław Hełczyński
Vprezes — Dyr. Stefan Szwedowski, Vprezes — Pułk. Dypl. Władysław Kiliński
Skarbnik — Dyr. Nacz. Emil Modrycki Sekretarz — Dyr. Stefan Lenartowicz

KOMITET ZBIÓRKI.

Przewodniczący — Prezes Dr. Henryk Gruber.

Komisja Zbiórki Zagranicą.

Przewodniczący — Dyr. Mieczysław Fularski
Vprzewodniczący — Dyr. Aleksander R. Leszczyński, Vprzewodniczący — Dyr.
Stefan Lenartowicz

Członkowie: — Dyr. Stanisław Gąsiorowski, Stanisław Jańczak, Dyr. J. Malinowski,
Inż. Leon Truchnicki, Bogusław de Latour, Konrad Nawra, Stefania Olszewska,
Red. Janusz Ulrych, Mag. Janusz Wolski, Wincenty Ziembowicz, Sekretarz — Bolesław Wąsowski.

Komisja Zbiórki w Przemysle i Handlu.

Przewodniczący — Prezes Inż. Czesław Klarner

Vprzewodniczący — Dyr. Józef Jakubowski, Vprzewodniczący — Radca Leszek Robowski, Sekretarz — Zygmunt Chodyna

Komisja Zbiórki w Bankowości.

Przewodniczący — Dyr. Mieczysław Hofman

Komisja Zbiórki na Wsi.

Przewodniczący — Dyr. Jan Dębski

Komisja Zbiórki Społecznej.

Przewodniczący — Gen. Bryg. Stanisław Kwaśniewski

Vprzewodniczący — Dr Stanisław Sumiński

Członkowie: — Oskar Focht, Red. Stefan Stok, Dyr. Witold Zbikowski, Dyr. Stanisław Dippel, Mieczysław Mościcki, Sekretarz — Jan Jaroszyński

Sekcja Finansowa

Przewodniczący — Dyr. Nacz. Emil Modrycki

Vprzewodniczący — Dyr. Tadeusz Kowalski, Józef Olechnowicz, Sekretarz — Edward Pliszewski, Vsekretarz — Włodzimierz Bowszyk, Księgowy — Józef Kulpita

Sekcja Techniczna

Przewodniczący — Dyr. Inż. Leopold Toruń

Vprzewodniczący — Inż. arch. Adam Paprocki.

Sekretarz — Ryszard Koprowski

Członkowie: Dyr. Dr. Stanisław Schimitzek, Inż. arch. Józef Jankowski, Inż. arch. Piotr Kwiek, Inż. arch. Józef Łowiński, Kierownik Budowy Inż. arch. Wacław Weker, Projektodawcy: Inż. arch. Jan Galinowski, Inż. arch. Jerzy Romański

Sekcja Propagandy.

Przewodniczący — Inż. Jerzy Grabowski

Komisja Rewizyjna.

Przewodniczący — Prezes Stanisław Okoniewski.

Członkowie: — Radca Dr. Aleksander Figlarczyk, Dyr. Włodzimierz Hübner,
Dyr. Franciszek Lemańczyk, Dyr. Tadeusz Wasung, Dyr. Karol Żyła.

**PROTEKTOR HONOROWY
BUDOWY DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
JEGO EMINENCJA PRYMAS POLSKI
DR. AUGUST HLOND**

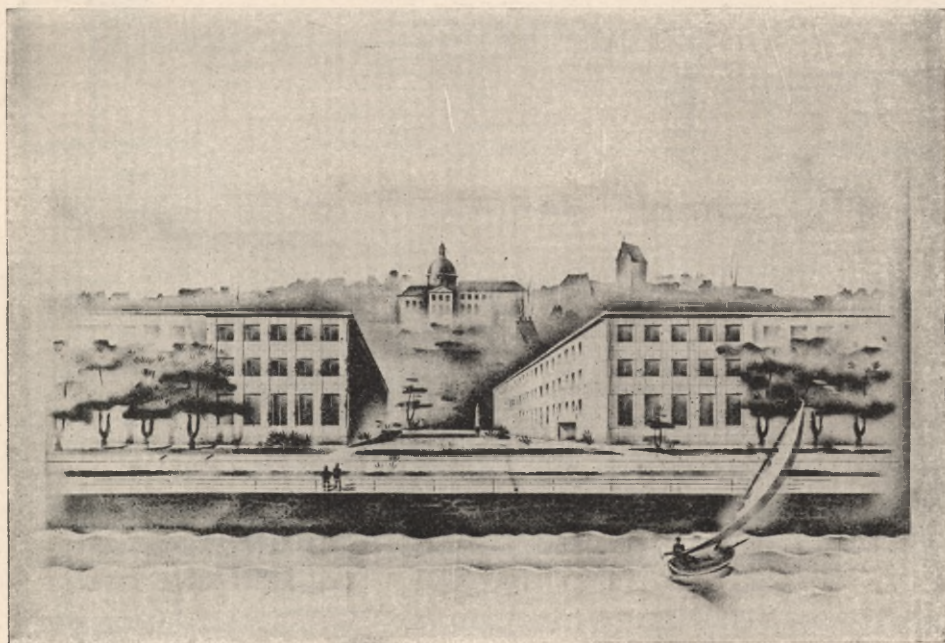

Proklamacja Światowego Związku na Wawelu.

U C H W A Ł A
W SPRAWIE WZNIESIENIA
DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
POWZIĘTA NA II ZJEŹDZIE POLAKÓW Z ZAGRANICY W R. 1934.

II Zjazd Polaków z Zagranicy, pragnąc upamiętnić powstanie Światowego Związku Polaków z Zagranicy oraz stworzyć widoczny symbol trwałej łączności Polaków z Zagranicy z Macierzą, poleca władzom Związku przeprowadzić odpowiednią akcję celem wzniesienia w najbliższym czasie

DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE

Widok na Dom Polaków z Zagranicy od Wisły.

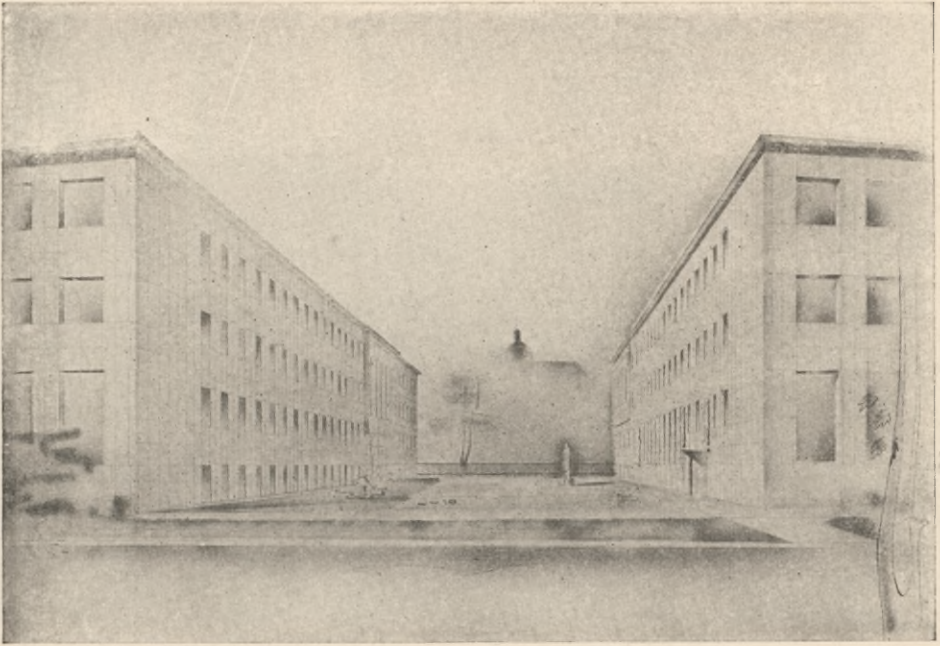
**DO WSZYSTKICH POLAKÓW W KRAJU I W ŚWIECIE!
ODEZWA KOMITETU BUDOWY DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY
W WARSZAWIE.**

R O D A C Y!

W roku 1934 II-gi Zjazd Polaków z Zagranicy uchwalił jednogłośnie aby następny Sejm Polonii Zagranicznej odbył się w Warszawie już we własnym gmachu imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Projektodawcy tego wniosku wychodzili z założenia, że stale zacieśniająca się łączność i współpraca Ojczyzny z 8 milionami Polaków, wykuwających chwałę i potęgę Polski poza politycznymi granicami Rzplitej powinna znaleźć swe uzewnętrznienie właśnie we wzniesionym Domu Polaków z Zagranicy.

Chcieli, aby Dom ten był symbolem trwałej, wiecznej łączności Polaków z Zagranicy z Macierzą.

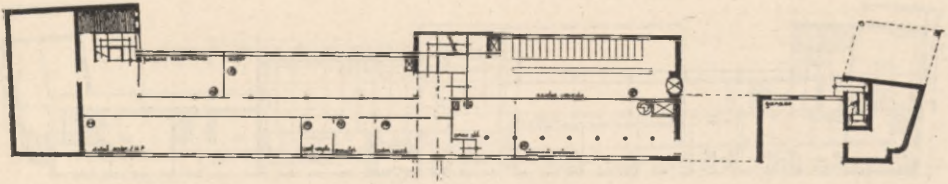
Ogólny widok Domu Polaków z Zagranicy. Na prawo blok mieszkalny, mieszczący internat dla stypendystów „Kursu Wiedzy o Polsce”, schronisko dla wycieczek Polaków z Zagranicy oraz hotel. W bloku lewym, obok sal na obrady i na Muzeum Polaków z Zagranicy, znajdują swe pomieszczenia biura Światowego Związku i instytucji z nim współpracujących.

Pragnęli, aby cegły na mury Domu kładziono zarówno z kraju jak i z zagranicy, i aby cegły te, choć z różnych pochodząc ośrodków i części świata, stworzyły zrąb gmachu potężnego jak miłość każdego Polaka do Macierzy — Polski.

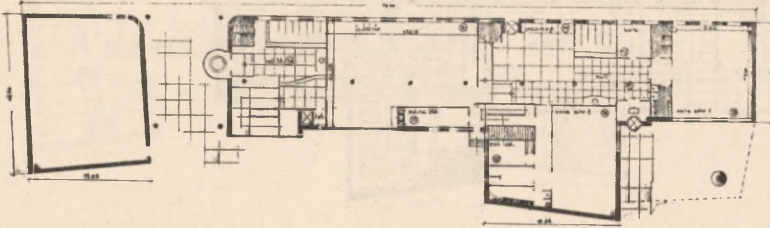
Życzyli sobie, aby do budowy tego Domu łączności i wspólnoty narodowej przyczynił się każdy bez wyjątku szczerzy Polak, gdziekolwiek żyje pod słońcem.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy, przystępując do zrealizowania uchwały najwyższej władzy Polaków z Zagranicy, ustalił jako zasadę, że sposób, w jaki Dom zostanie wzniesiony musi całkowicie odpowiadać pełnym symbolicznej treści intencjom wnioskodawców.

Więc z jednej strony jego zręby musi wnieść wspólny, ściśle skoordynowany wysiłek wszystkich Polaków na świecie, a z drugiej — ani je-

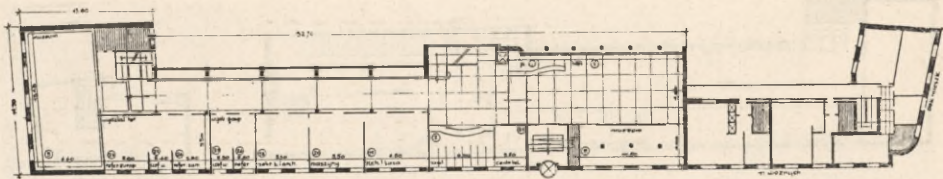

Plan przyziemia.

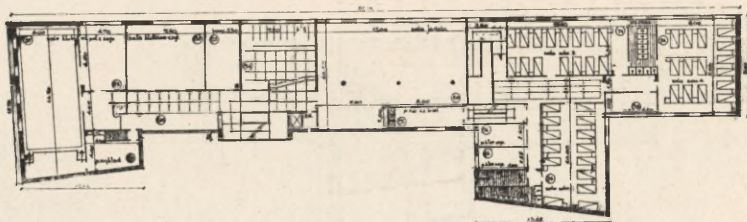

den grosz przeznaczony na pracę, prowadzoną przez Światowy Związek Polaków z Zagranicy w poszczególnych ośrodkach Polaków w świecie, nie może być przez akcję budowy gmachu uszczuplony. Zasadę ową Światowy Związek pragnie zrealizować w pełni, bo przecież Dom Polaków z Zagranicy, jak już sama jego nazwa na to wskazuje, służyć będzie w olbrzymim procencie bezpośrednio Polakom, przybywającym do kraju z terenów.

Przede wszystkim więc znajdzie w nim jak najlepszą atmosferę, warunki pracy i studiów młodzież polska z zagranicy przybywająca na organizowany co roku przez Światowy Związek — Kurs Wiedzy o Polsce, oraz studiująca na innych wyższych uczelniach w stolicy. Ta młodzież, która po ukończeniu swych studiów, będzie po tym swą wiedzę i atmosferę polskości, którą nasyci się w kraju, oddawać szerokim masom swych współbraci za granicą we wszystkich dziedzinach pracy społecznej i kulturalno-oświatowej. Polscy studenci z zagranicy znajdą w Domu nie tylko czyste i wygodne, choć proste pokoje do mieszkania i pracy; będą w nim mieli również własną czytelnię i pokoje klubowe, gdzie w ogniu dyskusji i prób zaprawiać się będą do czynnej pracy w terenach, znajdą też wspólną jadalnię i tak niezbędną dla każdego młodego człowieka salę gimnastyczną.

Plan I piętra.

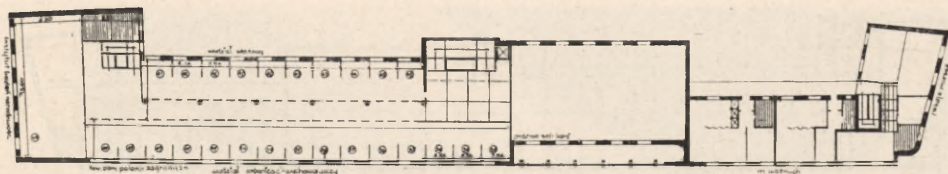

Obok opisanego internatu dla wycieczek zbiorowych z zagranicy, zjeżdżających co roku do Polski, w gmachu znajdzie się schronisko na 150 osób.

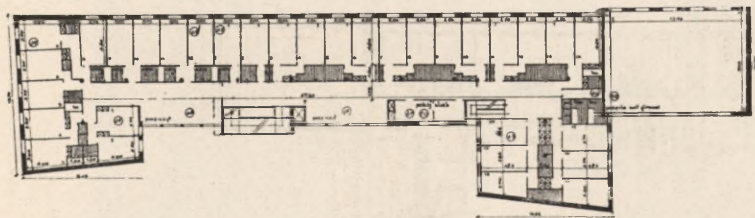
Kilkanaście pokoi hotelowych przeznaczonych dla działaczy polskich z zagranicy, którzy przyjeżdżając do Polski mają w Światowym Związku setki spraw do załatwienia, wypełni bez reszty jedno skrzydło gmachu, oddane całkowicie do użytku Polaków z Zagranicy.

Ale i w skrzydle drugim, obok niezbędnych pomieszczeń biurowych Światowego Związku, oraz instytucyj ściśle z nim współpracujących, więc Tow. Pomocy Polonii Zagranicznej, Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą, Wydziału Zagranicznego Naczelnictwa Harcerstwa Polskiego i Instytutu Badań Spraw Narodowościowych, znajdują się pomieszczenia wzniesione bezpośrednio dla Polaków z Zagranicy.

Będzie więc tu wielka sala konferencyjna, przeznaczona na Walne Zjazdy Polaków z Zagranicy i doroczne sesje Rady Naczelnej Światowego Związku. Sala ta będzie poza tym służyła jako aula wykładowa dla mieszkańców internatu — kursistów Wiedzy o Polsce. Znajdą się tu również duże sale muzealne, gdzie grupowane będą wszelkie dokumenty dotyczące się pracy Polaków z Zagranicy.

Plan II piętra.

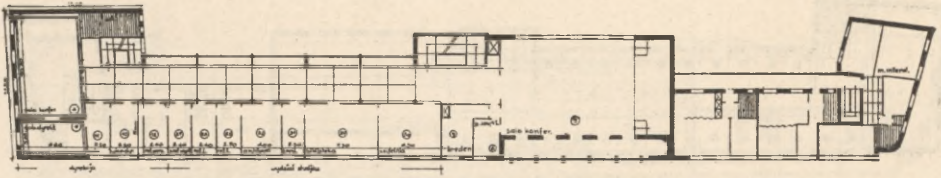

Dwa opisane wyżej skrzydła Domu Polonii staną tuż nad Wisłą, na Wybrzeżu Gdańskim, którego ten odcinek nosić będzie w przyszłości nazwę Wybrzeża Polaków z Zagranicy. Z góry, z rynku Nowego Miasta patronować będzie temu gmachowi jako symbol Opieki Bożej — piękna kopuła kościoła SS. Sakramentek, a starożytna baszta kościoła Panny Marji stróżować będzie obok gmachu, jak niezdożyta nigdy, a krzepiąca zawsze strażnica Wiary.

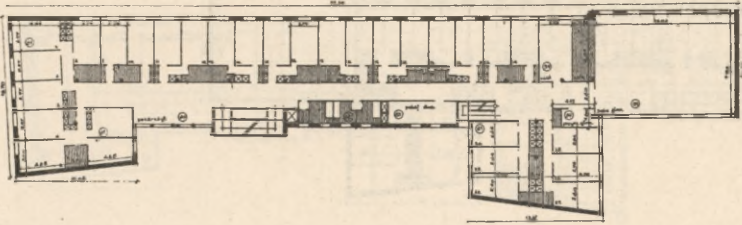
W chwili obecnej mamy już za sobą uchwałę polecającą wybudowanie gmachu, plac uzyskany od Państwa przez Światowy Związek o powierzchni około 6000 mtr.², wybrany na konkursie projekt do realizacji i zmontowany aparat zbiórkowy.

A zebrać trzeba wiele. Część kwoty potrzebnej na budowę Światowy Związek otrzymał już w formie pożyczki długoterminowej, którą splanować będzie po wybudowaniu gmachu z funduszy wydawanych obecnie na opłacanie komornego za internaty, lokale klubowe młodzieży polskiej z zagranicy, biura itp. Resztę Komitet Budowy pragnie zebrać od społeczeństwa polskiego, zarówno w kraju jak i zagranicą.

**Wszyscy Polacy, gdziekolwiek żyją, przyczynią się do
wzniesienia Domu Polaków z Zagranicy.**

Plan III piętra.

Dlatego apelujemy do wszystkich bez wyjątku szczerych Polaków:
niech każdy złoży datek na Dom Polaków z Zagranicy w Warszawie;
niech nie zabraknie jego cegiełki w tym gmachu, symbolizującym ściśłą
współpracę i wieczną łączność Polaków z Zagranicy z Macierzą;

niech datku swego nikt nie traktuje jako ofiary, lecz jako swój udział
w budowie dzieła, będącego symbolem, wspólnoty Macierzy z Polakami
z Zagranicy;

niech ambicją wszystkich Polaków, którym szczęśliwy los pozwolił
pracować w Niepodległej Polsce będzie, aby III Walny Zjazd Polaków
z Zagranicy w roku 1939 odbył się w Warszawie już w Ich nowym wła-
snym gmachu.

Prezydium Komitetu Budowy Domu Polaków z Zagranicy

Przewodniczący Komitetu Zbiórki
(—) Dr H. Gruber.

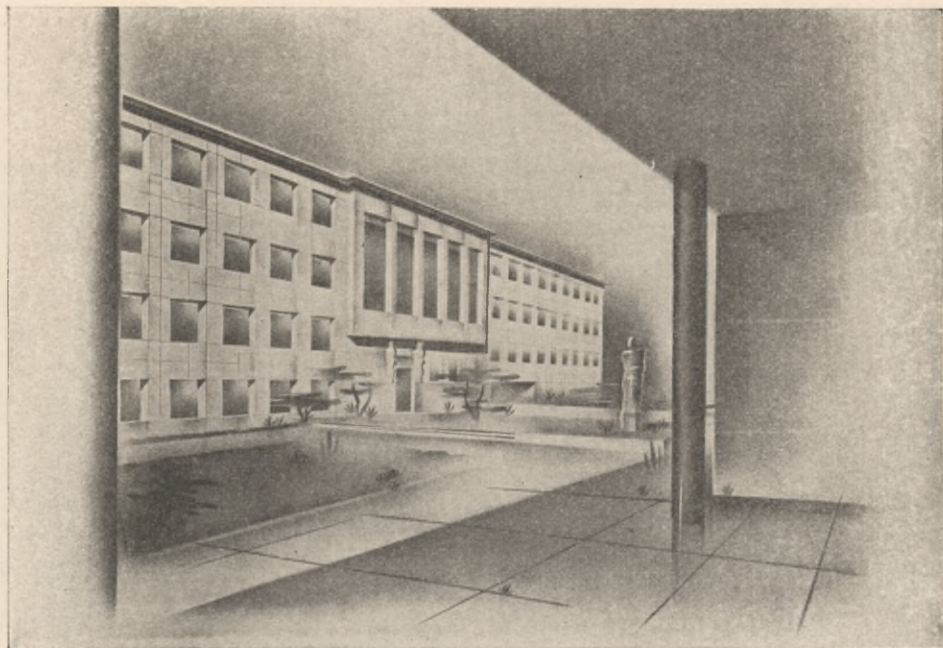
Prezes Komitetu Budowy
(—) Dr Br. Hełczyński.

Vprzewodniczący Komitetu Budowy
(—) Dyr. St. Szwedowski.

(—) Pułk. dypl. Wł. Kiliński.

Skarbnik
(—) Dyr. Nacz. E. Madrycki.

Sekretarz
(—) Dyr. St. Lenartowicz.

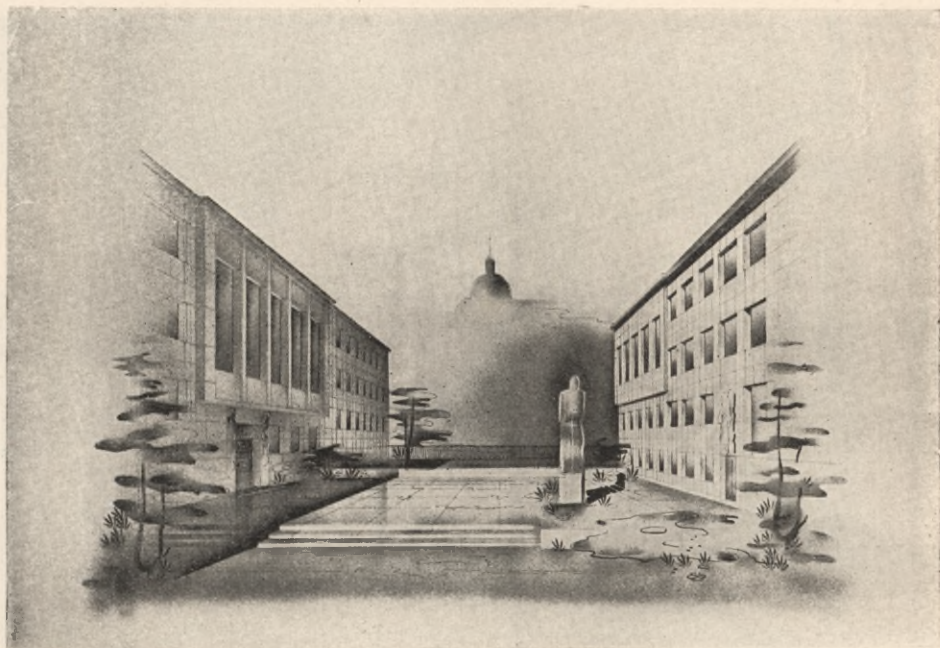
Widok z prześwitu na blok biurowy. W wystającym wykuszu mieścić się będzie sala konferencyjna.

ŚWIATOWY ZWIĄZEK POLAKÓW Z ZAGRANICY JEGO GENEZA, STRUKTURA I DZIAŁALNOŚĆ.

Wszystkie bez mała narody świata, które posiadają swych rodaków poza granicami swych państw, usiłują ich rzesze skupić w jednej zwartej organizacji, reprezentującej ideę wspólnoty narodowej, jednoczącej wszystkich na świecie członków narodu, bez względu na dzielące świat granice polityczne.

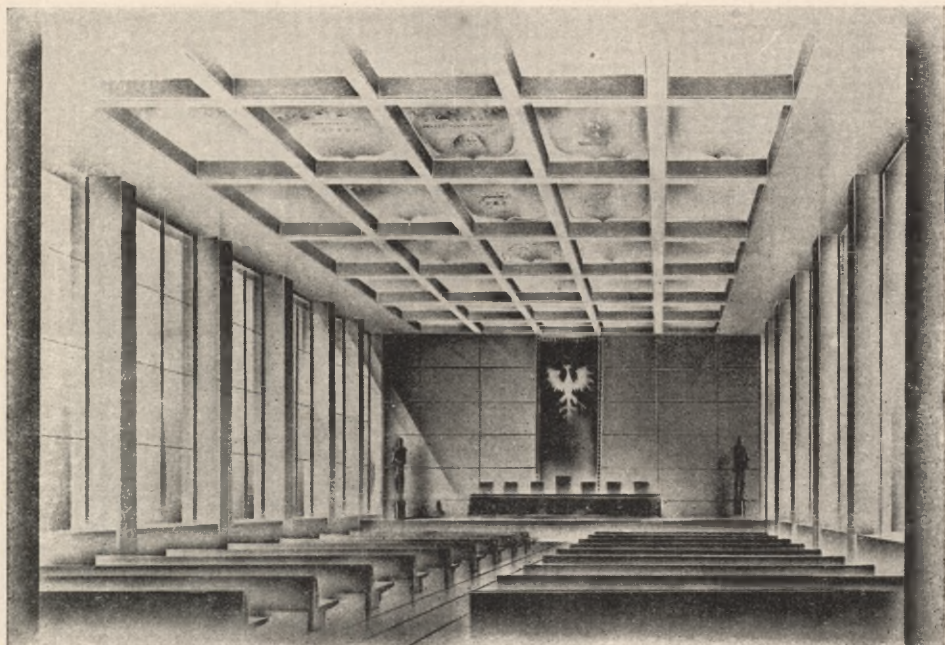
W Polsce instytucją o podobnym charakterze jest Światowy Związek Polaków z Zagranicy, który proklamowany został na Wawelu w 1934 roku, na II Zjeździe Polaków z Zagranicy.

Moment ten poprzedziły długie przygotowania i trzeba było pokonać wiele piętrzących się trudności, zanim cel główny, przyświecający tak Polsce, jak i Polakom z Zagranicy, a więc całemu Narodowi Polskiemu, mógł być zrealizowany.

Widok od Wybrzeża Gdańskiego. Na drugim planie kopuła kościoła ss. Sakramentek

Przez długie lata Polacy z Zagranicy żyli w stanie najgroźniejszym dla sprawy polskiej, w stanie rozbicia organizacyjnego, podzieleni na przeróżne, na ogół często pozbawione głębszych podstaw, orientacje. Lata pracy, prowadzonej zarówno w Polsce, jak na wychodźstwie oraz w krajach przygranicznych dały jednak rezultaty. W r. 1929 na I Zjeździe Polaków z Zagranicy w Warszawie powołana została do życia Rada Organizacyjna Polaków z Zagranicy, jako pierwsza próba zrzeszenia ośmiomilionowych rzesz Polaków z Zagranicy pod wspólnym sztandarem idei zjednoczenia całego Narodu Polskiego. Rada Organizacyjna, mając gorące poparcie wszystkich patriotycznie myślących czynników w Polsce, i będąc wyrazem tendencji i dążeń Polaków z Zagranicy, energicznie zabrała się do dzieła. Wspomagana przez tych wszystkich, którym idea polskiej wspólnoty narodowej głęboko leżała na sercu, w kilka lat doprowadziła do tego, że Polacy we wszystkich krajach skoordynowali się, skupili swe wysiłki i wspólne sobie wytknęli cele.

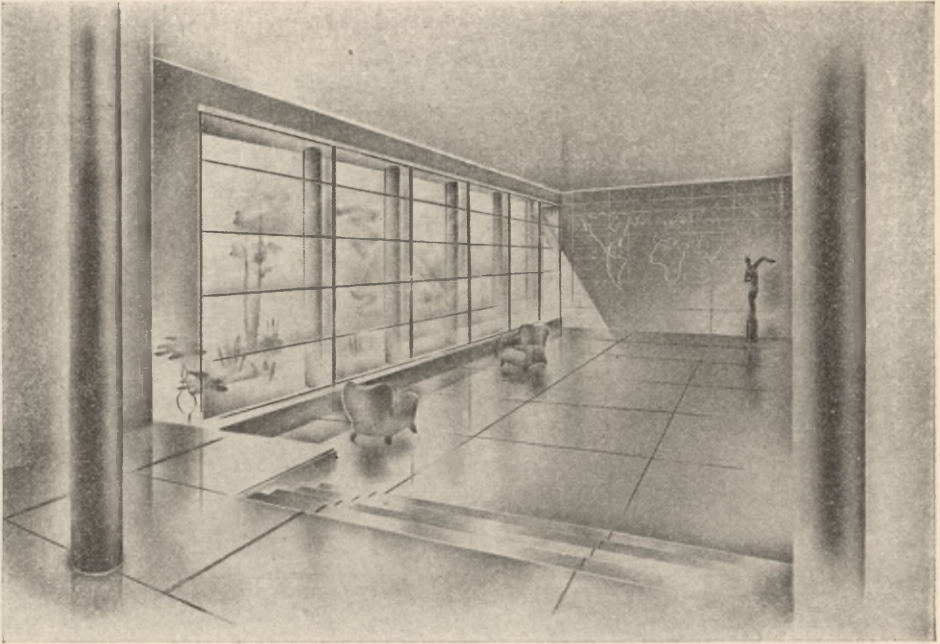

Wielka sala obrad, w której odbędzie się III Zjazd Polaków z Zagranicy.

W miejsce poprzedniego rozbitcia organizacyjnego w poszczególnych krajach powołane zostały do życia świadome celu swego istnienia organizacje naczelne, które z powodzeniem mogły podejmować leżące przed całym życiem organizacyjno-społecznym zagranicą zadania, we wszystkich dziedzinach życia — ze specjalnym zwróceniem uwagi na wychowanie młodego polskiego pokolenia poprzez szkolnictwo i pracę kulturalno-oświatową prowadzoną w najszerszym zakresie.

Nie był to jednak koniec drogi. Patriotyzm mas polskich z całego świata znaleźć musiał stałą formę organizacyjną. W r. 1932 ówczesna Rada Organizacyjna Polaków z Zagranicy rozpoczyna prace przygotowawcze i oto w r. 1934 nadechodzi chwila, kiedy wysiłki uwieńczone zostają proklamacją Światowego Związku Polaków z Zagranicy.

Tak więc powstała instytucja, która stale skupia wszystkie najlepsze i najbardziej twórcze wysiłki, która potencjalne siły Narodu Polskiego jednoczy i wprowadza na właściwą drogę, wiodącą do wspólnego celu.

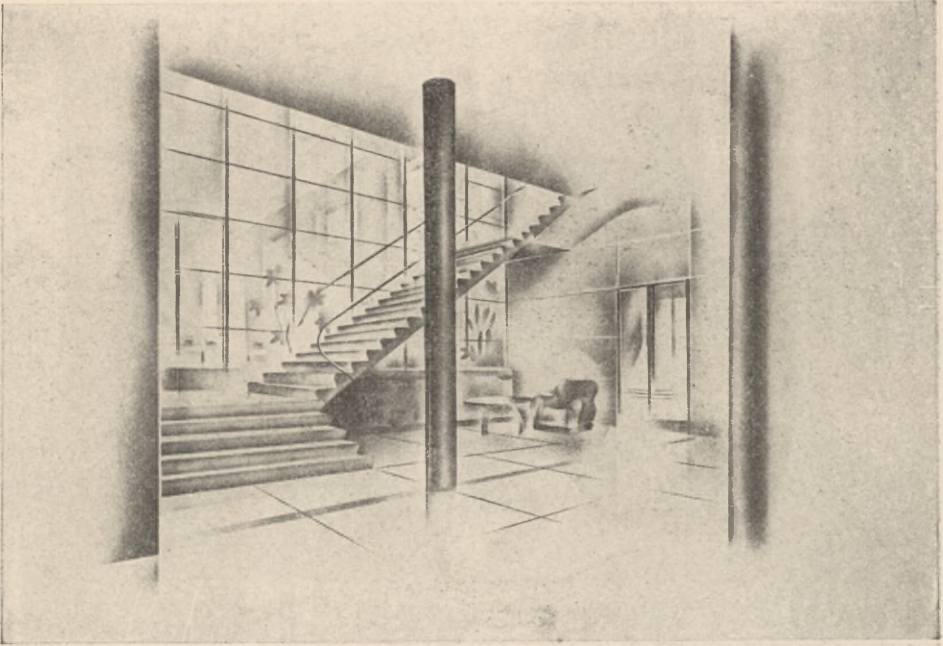

Widok na główny hall wejściowy.

Zadania Światowego Związku określa jego Statut w sposób następujący:

„Celem Światowego Związku Polaków z Zagranicą jest: a) utrzymywanie łączności między skupieniami polskimi zagranicą, a także ich łączności z Macierzą w imię duchowej jedności Narodu Polskiego, b) organizowanie współdziałania między Macierzą a skupieniami polskimi zagranicą w zakresie ich życia narodowo-kulturalnego i organizacyjnego, c) obrona dobrego imienia Polski oraz interesów narodowych w poszczególnych skupieniach polskich zagranicą“.

Światowy Związek Polaków z Zagranicą nie ma ambicji ani prawnych, ani faktycznych, aby być reprezentacją polityczną Polaków z Zagranicą. W założeniach swych Związek wyraźnie podkreśla, że praca dla Narodu Polskiego nie może w niczym zakłócać stosunku Polaków, zamieszkałych wśród obcych, do otoczenia i państwa zamieszkania. Przeciwnie, obowiązki wobec państwa zamieszkania winny być wykonywane

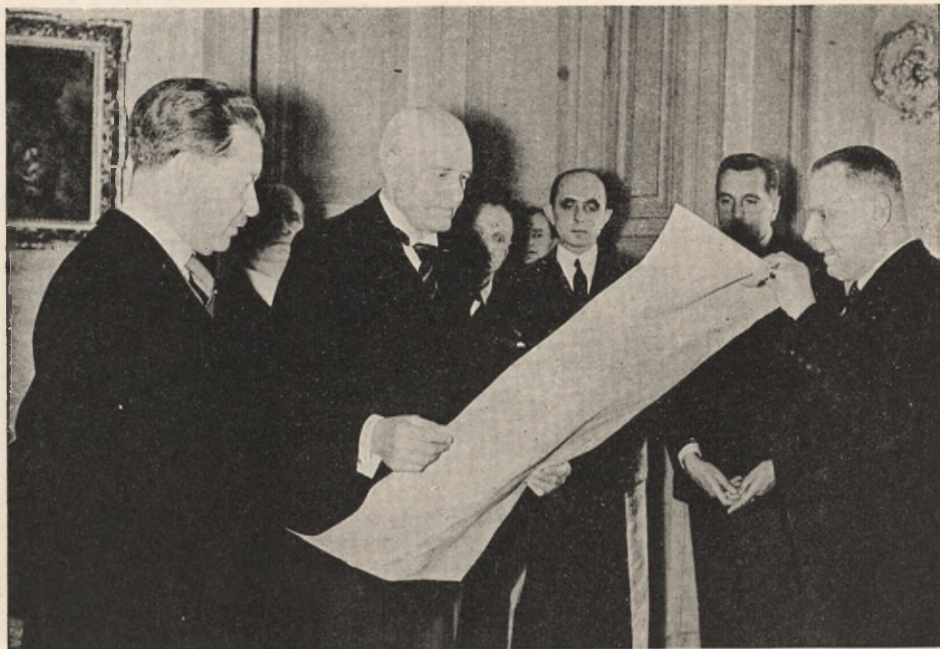
Klatka schodowa w internacie.

z lojalnością, a uczestnictwo w życiu publicznym państwa zamieszkania stać się winno ambicją każdego Polaka.

Jest natomiast Światowy Związek duchową reprezentacją wszystkich Polaków żyjących poza politycznymi granicami Rzplitej.

Organizacyjnie Światowy Związek jest związkiem naczelných organizacji polskich za granicami kraju. Organizacje te jednoczą w sobie wszystkie inne organizacje społeczno-narodowe na każdym terenie. W ten sposób każdy Polak zagranicą jest członkiem Światowego Związku Polaków i korzysta w pełni z praw członkowskich. Dzisiaj na wszystkich terenach powstały już naczelne organizacje lub zastępujące je formy organizacyjne.

Najwyższą władzą organizacyjną Światowego Związku Polaków z Zagranicy są Zjazdy Polaków z Zagranicy, które odbywają się co lat pięć w stolicy Rzeczypospolitej. Na zjazdy przybywają przedstawiciele ośrodków polskich z całego świata, wybierani według specjalnej ordynacji wyborczej.

W dniu 18 marca 1938 r. Pan Prezydent R. P. Prof. Ignacy Mościcki podpisał akt erekcyjny Domu Polaków z Zagranicy.

Zjazdy Polaków z Zagranicy są wielkimi uroczystościami, pełnymi podniosłego nastroju. Są one najwyższym czynnikiem konstytuującym Związek. Wybierają władze organizacyjne: Prezesa, składającą się z 36 członków Radę Naczelną, wybieraną spośród delegowanych przedstawicieli wszystkich terenów, oraz z przedstawicieli kraju, wreszcie Dyrektora Biura Światowego Związku Polaków z Zagranicy. One uchwalają deklaracje ideowe ogólne oraz wnioski, normujące wszelkie, tak bardzo różnorodne, dziedziny życia polskiego poza granicami Polski.

Zjazdy odbywają się co pięć lat. Rada zbiera się corocznie.

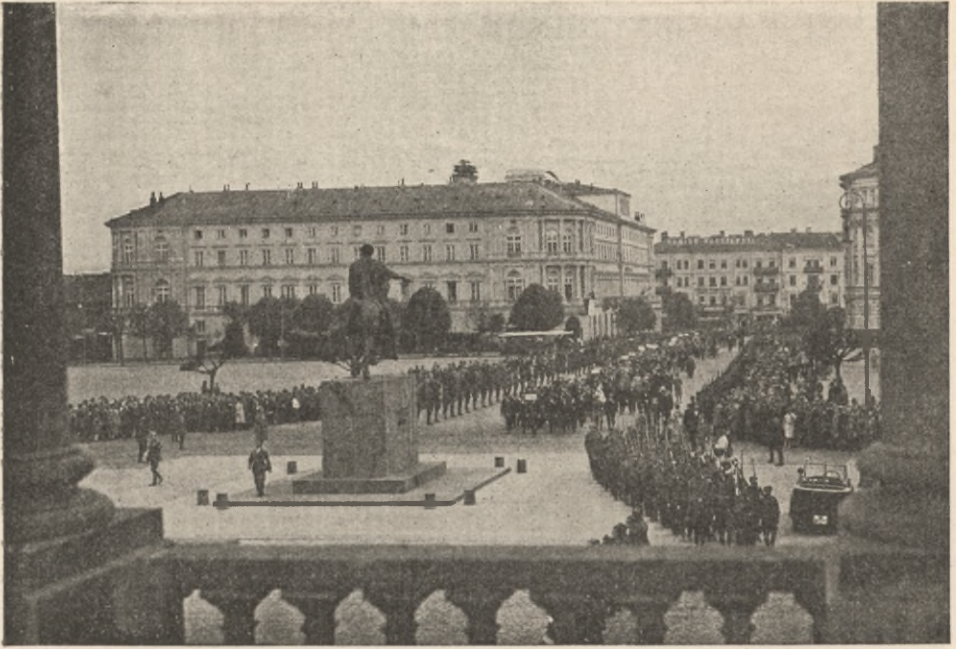
Prezesem Światowego Związku jest obecnie b. Marszałek Senatu, Wojewoda Władysław Raczkiewicz, wiceprezesami: Pierwszy Prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego, dr. Bronisław Hełczyński, dyr. Mieczysław Fularski, dyr. Stefan Szwedowski, sekretarzem i jednocześnie dyrektorem Biura Stefan Lenartowicz.

Pan Marszałek Polski Edward Śmigły-Rydz w chwili podpisywania aktu erekcyjnego Domu Polaków z Zagranicy.

Dzisiaj, po dziesięciu latach pracy dla Polaków z Zagranicy i ich wielkiej idei, działalność Światowego Związku Polaków z Zagranicy jest nadzwyczaj szeroka. Związek przepojony jest ambicją, by nie zaniechać żadnej sprawy, żadnego problemu, który posiada istotne znaczenie w życiu Polaków z Zagranicy. Wszystkie organizacje polskie za granicami, wszyscy Polacy potrzebujący z Ojczyzny poparcia w swych poczynaniach narodowych, mogą w każdej chwili znaleźć oparcie w Związku i w jego agendach. Zakres więc działalności jest wielki, a rola do spełnienia ogromna. Zwłaszcza obecnie, kiedy skończył się okres rozproszkowania, kiedy przed zgodnie współpracującymi czynnikami Polonii stało wielkie zadanie aby podążyć w budowie polskiego życia narodowego zagranicą za Rzeczypospolitą, zmierzającą wielkimi krokami do budowy swej potęgi.

Każdy Polak dołoży swą cegielkę aby jak najprędzej stanął Dom Polaków z Zagranicy.

Delegaci na I Zjazd Polaków z Zagranicy w hołdzie u Grobu Nieznanego Żołnierza.

W programie swej pracy największą uwagę zwrócił Światowy Związek Polaków z Zagranicy na młodzież. Dla każdego narodu wychowanie następców jest rzeczą zasadniczej wagi. Jacy będą synowie i córki, jaki będzie ich charakter, czy cechować ich będzie silna konsekwentna wola i duma z polskiego pochodzenia — od tego zależą losy naszego wychodźstwa i losy Polaków przygranicznych. Rozumiejąc wraz z całą Polonią Zagraniczną tę wielką prawdę, Światowy Związek Polaków troszczy się o szkolnictwo polskie poza granicami, o wszelkie formy pracy oświatowej, o teźyżnę fizyczną młodego pokolenia.

Obok szkoły polskiej najowocniej broni młodzież przed odejściem z szeregów narodowych polska organizacja. Światowy Związek Polaków z Zagranicy bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji współpracujących wyciąga braterską dłoń do wszystkich organizacji młodzieżowych, wierząc, że one stanowią przeciwwagę dla niebezpieczeństw, grożących duszy naszej młodzieży.

Młodzież polska z zagranicy w pochodzie przed Belwederem.

Poznanie Polski, kraju swych ojców, jest kardynalnym obowiązkiem każdego Polaka. Światowy Związek Polaków z Zagranicy organizuje wycieczki do Polski, a dla młodzieży — szereg kolonii i obozów, w czasie których młodzież nasza może poznać kraj, jego piękno, zabytki, sztukę, dorobek na polu gospodarczym i poznać swych braci, którym los pozwolił żyć w potężnej i niepodległej Polsce.

Nie można również nie wspomnieć o wysiłkach Związku na polu dostarczania skupiskom polskim poza granicami świątłych i wykształconych kierowników wszystkich dziedzin pracy społeczno-narodowej. Corocznie zza oceanu i z Europy przybywają do Polski liczni stypendyści na dłuższe lub krótsze kursy pracy społecznej. Nierzadko też Światowy

Dom Polaków z Zagranicy to widomy znak wieczystej łączności Macierzy ze wszystkim co polskie w świecie.

Uroczystości polskie w Stanach Zjednoczonych gromadzą zawsze tysięczne rzesze

Związek pomaga młodzieży w studiach uniwersyteckich tak w Polsce, jak i zagranicą. Wychodźstwo bowiem polskie i Polacy pozakordonowi dopiero wtedy będą mogli spokojnie patrzeć w przyszłość, gdy wychowają sobie własny stan trzeci oraz inteligencję zawodową, całą duszą wrośniętą w lud, który ją wydał i świadomą swej misji i roli.

Pragnąc zaradzić brakowi polskiego słowa drukowanego, niosącego wieści z Polski, Światowy Związek, na żądanie ośrodków polskich poza granicami, baczność uwagę zwraca na prasę. Oprócz zasadniczego organu Związku — miesięcznika „Polacy Zagranicą“, pełniącego rolę łącznika między Światowym Związkiem a Polakami z Zagranicy, wiele energii i pracy wkłada się w pomoc prasie polskiej, ukazującej się na terenach. Z biura Związku rozchodzą się biuletyny prasowe, krajowe i zagraniczne, pełne interesujących artykułów i informacji, fotografie, matryce, powieści, skrzętnie wykorzystywane przez pisma polskie zagranicą.

Prasa to jednak nie wszystko. Trzeba również zaradzić głodowi książki polskiej. Osadnik Polski w Brazylii, Polak z Niemiec czy Francji prag-

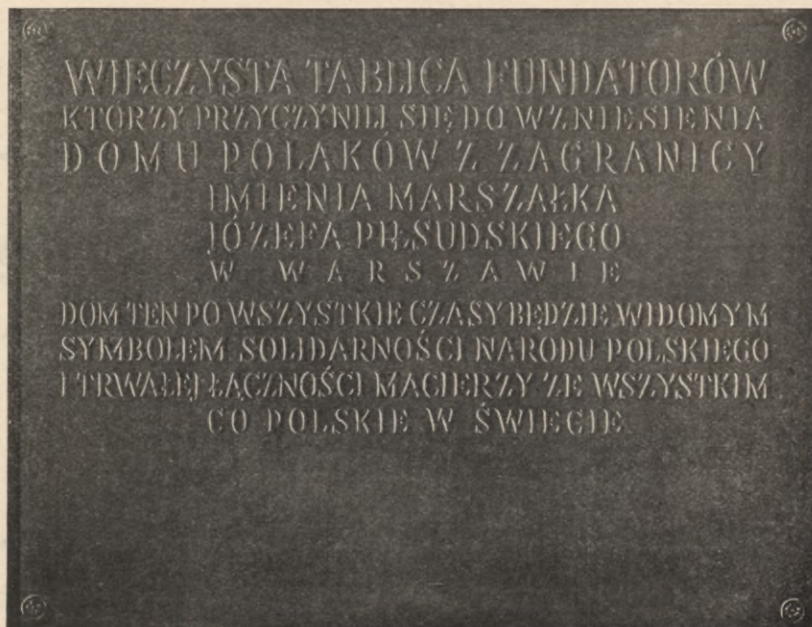

Młodzież polska we Francji podczas uroczystości obchodu narodowego.

nie czytać polską książkę, poznawać polską literaturę i kultywować w sobie polskiego ducha. To też w świat idą w ciężkich pakach dziesiątki i setki tysięcy książek, elementarzy, podręczników, idą mapy i obrazy, idą gry i stroje narodowe, by gdzieś za oceanem duszom spragnionym wieści z Polski przypominać wieś rodzinną, w której w Ojczyźnie płynęły lata dzieciństwa. Dla Polaków z Zagranicy Związek montuje specjalne, stale nadawane audycje radiowe. Nie zapomina także o akcji filmowej.

Ostatnio Światowy Związek zwraca również baczność uwagę na łączność gospodarczą Macierzy z wychodźstwem, oraz na zorganizowanie życia gospodarczego Polaków zagranicą, którego zasięg rozszerza się z każdym rokiem.

W Domu Polaków z Zagranicy wykuwać się będzie wielkość i znaczenie Narodu Polskiego w świecie.

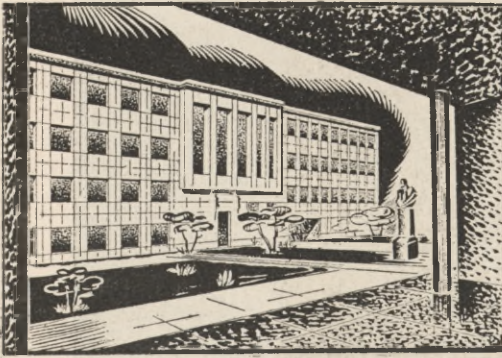
Wieczysta tablica fundatorów, na której wryte zostaną nazwiska osób i instytucji ofiarujących na Dom powyżej 1000 zł.

APELUJEMY DO POLSKICH SERC!

SPOSOBY ZBIÓRKI NA BUDOWĘ DOMU POLAKÓW Z ZAGRANICY.

Pragnąc zrealizować uchwałę II Zjazdu Polaków z Zagranicy, Komitet Budowy Domu powołał Komitet Zbiórki, na którego czele stanął Prezes dr. Henryk Gruber. W skład Komitetu Zbiórki wchodzi Komisje następujące:

1. Komisja zbiórki społecznej w kraju,
2. „ „ w przemyśle i handlu,
3. „ „ w bankowości,
4. „ „ na wsi,
5. „ „ zagranicą.

CEGIEŁKA NA BUDOWĘ ~DOMU~ POLAKÓW Z ZAGRANICY W WARSZAWIE

2
ze

Jak widać, komisje te obejmują wszelkie komórki życia społeczeństwa polskiego w kraju i zagranicą, w myśl intencji wnioskodawców budowy Domu, którzy pragnęli, aby stał się on symbolem trwałej łączności Polaków z Zagranicą z Macierzą.

A owa trwała łączność może powstać tylko wtedy, gdy jak najszersze masy społeczeństwa polskiego w kraju zrozumieją, jak ważnym czynnikiem dla Polski mocarstwowej są już obecnie, a mogą stać się w przyszłości jeszcze bardziej Polacy z zagranicy.

Gdy każdy Polak w kraju uświadomi sobie w pełni, że jego bracia zorganizowani w środowiskach polskich na obu półkulach winni stać się jak najprędzej ambasadorami polskiej kultury, polskiej dumy narodowej, polskiej żywotności, polskiego życia gospodarczego, polskiego obyczaju, słowem wszystkiego co polskie — wtedy zrozumie z pewnością też i to, że praca Światowego Związku jest pracą dla Wielkości Narodu Polskiego i świetlanej jego przyszłości. Przecież gdy z tych ośmiu milionów Polaków, każdy we własnym zakresie, będzie dawał światu wszystko co dobre z Polski, kiedy staną się oni propagatorami i odbiorcami przede wszystkim polskich wyrobów, i gdy równocześnie w pracy swej, na wszystkich odcinkach będą pamiętali o swej Macierzy, może to przynieść — zarówno dla kraju, jak i dla poszczególnych ośrodków Polaków z Zagranicy oraz dla Polonii, jako całości, korzyści wręcz olbrzymie.

Wojewoda Władysław Raczkiewicz prezes Światowego Związku Polaków z Zagranicy

Ale, aby stan taki powstał, trzeba na niego dobrze, uczciwie, długo i systematycznie zapracować.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy podjął tę pracę na wszystkich odcinkach: walczy o szkołę polską zagranicą, zasila tamtejszą naszą prasę, dociera z książką polską dokąd tylko można, organizuje i rozbudza życie gospodarcze, kształci i przeszkala fachowo młodzież z zagranicy w kraju.

Bez kadr tej młodzieży, choć często już wyrosłej na obcej ziemi, ale z krwi i ducha polskiej, nie można by nigdy stworzyć w poszczególnych ośrodkach Polaków z zagranicy stanu trzeciego i inteligencji zawo-

Polacy z Zagranicy znajdą w swym Domu dach nad głową, opiekę i braterską atmosferę.

Dr. Bronisław Hełczyński, prezes Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą,
wprezes Ś. Z. P. z Z. i prezes Komitetu Budowy Domu.

dowej, bez której Polonia byłaby tylko szarą masą, dostarczającą obcym jedynie pracy mięśni.

Toteż właśnie głównym celem przyświecającym budowie Domu Polaków Zagranicą jest w pełni uzasadniona chęć dania owej młodzieży, przeszkalającej się w kraju, jak najlepszych warunków studiów i pracy.

Czy na taki cel może odmówić swego datku choćby jeden szczerzy Polak w kraju czy z zagranicy?

Światowy Związek w swej akcji zbiórkowej pragnie wydobyć na jaw fakt, że — bez względu na granice polityczne, na morza i oceany — Polacy w kraju tworzą z Polakami z zagranicy jedną wielką rodzinę polską. Uzewnętrznienia tego faktu Związek pragnie, między innymi, przy akcji zbiórkowej na budowę Domu, prowadzonej na tych samych zasadach zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Dr. Henryk Gruber, przewodniczący Komitetu Zbiórki na Dom Polaków z Zagranicy.

Tak więc nazwisko każdej osoby, czy instytucji, która złoży ofiarę od 1000 złotych wzwyż, zostanie wryte na Wieczystej Tablicy Fundatorów w hallu Domu Polaków z Zagranicy.

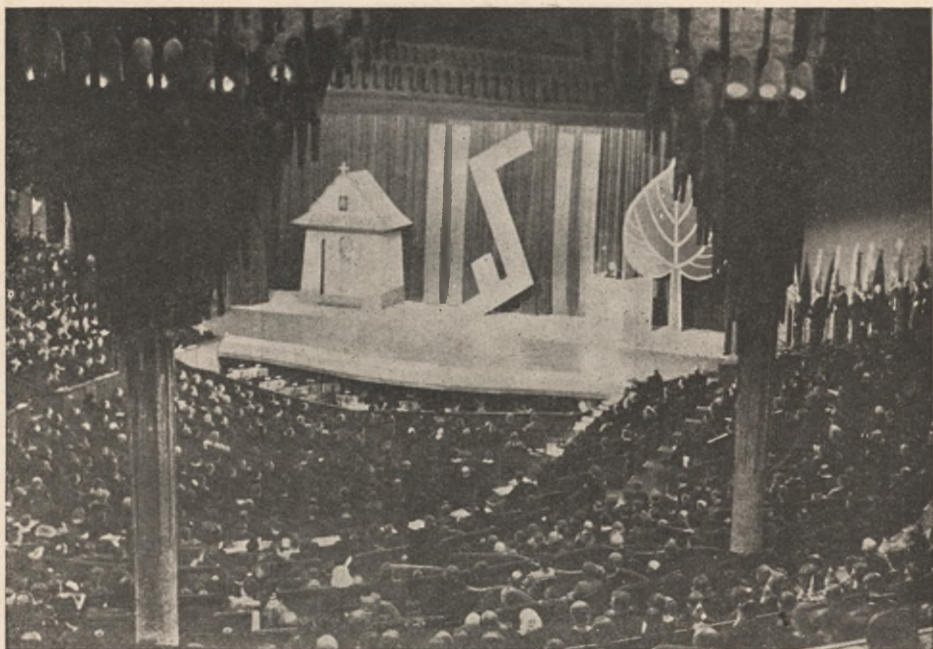
Jeśli natomiast jakaś osoba lub instytucja wpłaci od 25 do 1000 złotych, otrzyma od Komitetu Budowy Dyplom Uznania.

Ponadto nazwiska fundatorów poszczególnych sal, pokojów, hallów itp. Domu zostaną uwiecznione na specjalnych tablicach przy wejściu do ufundowanych przez nich pomieszczeń.

Ci, których stać tylko na niewielką ofiarę, mogą zakupić „cegiełkę“, kosztującą 2 złote.

Poza tym ofiary wpisywane będą na specjalne listy, względnie Komitet wydawać będzie odpowiednie znaczki zbiórkowe.

Ofiary należy wpłacać na konto P. K. O. Nr 1013 Komitetu Budowy Domu Polaków z Zagranicy lub też przysyłać do Biura Światowego Związku Polaków z Zagranicy, Warszawa 1, Mazowiecka 1.

Kongres Polaków w Niemczech w dniu 6. III. 38 w Berlinie, gdzie uchwalono 5 Prawd Polaków: 1) Jesteśmy Polakami! 2) Wiara naszych Ojców jest Wiara naszych dzieci! 3) Polak — Polakowi bratem! 4) Codzień Polak Narodowi służy! 5) Polska jest Matką — nie wolno mówić o Matce źle!

Jak widzimy, każdy bez wyjątku — od ciężko pracującego robotnika, czy rolnika, poprzez kupca, inteligenta, przemysłowca aż do największego bogacza, może wybrać datek odpowiadający jego uczuciom dla sprawy, względnie możliwościom płatniczym.

Ale bez względu na to, czy będzie to datek groszowy czy wielotyśięczny, z jednaką on zostanie przyjęty radością. Bo fakt jego złożenia będzie już sam przez się świadczył, że wielka rodzina Polaków w świecie nie jest mrzonką lecz faktem, że w walce o wielkość Narodu Polskiego rodzina ta potrafi iść ramię przy ramieniu i że — w razie potrzeby — wszyscy staną za jednego, a jeden za wszystkich.

Złóż swą ofiarę na Dom Polaków z Zagranicy.

**BANK
POLSKA KASA
(BANK P. K. O.)**

CENTRALA: WARSZAWA, ul. JASNA Nr. 9 (gmach P. K. O.)
Telefony: 271-77, 525-08, 692-52, 319-29
Adres telegraficzny: „BANKPEKAO”

GLÓWNE PLACÓWKI ZAGRANICZNE:

FRANCJA: Oddział w Paryżu, Paryż VIII, 31, rue Jean Goujon (gm. własny).
Ekspozytura: Lens, 2/4, rue Séraphin Cordier (gmach własny), Metz, 18, rue des Augustins, Montceau-les-Mines, 7, rue Rouget de l'Isle, Toulouse — 8, rue Bayard.

ARGENTYNA: Banco Polaco Polska Kasa Opieki S. A.
Buenos Aires, c. Tucuman Nr. 462/466 (gmach własny).
Ekspozytura Miejska c. Corrientes 2700.
Agencja Objazdowa Berisso.
Agencje na s/s „Kościuszko” i s/s „Pułaski” (między Montevideo i Buenos Aires).

PALESTYNA: Oddział w Tel-Aviv, Allenby Str. 88.
Ekspozytura w Haifie, 41, Kingsway.

STANY ZJEDN. AMERYKI POŁNOCNIEJ: Biuro Przekazowe Gdynia America Line, Inc. New York, 32 Pearl Street.

BANK P. K. O. POSIADA OGÓLEM 26 PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH.

BANK P. K. O. w ramach przepisów dewizowych

WYDAJE — akredytywy i чеки kompensacyjno - turystyczne na Francję, Jugosławię, Bułgarię, Węgry, Czechosłowację, Rumunię, Włochy, etc.

WYKONYWA przekazy pieniężne do Francji, Palestyny, Ameryki i innych krajów,

KUPUJE — wszelkie waluty i чеки zagraniczne oraz travelers чеки (American Express Company) w dolarach i funtach,

ZŁATWIA inkaso weksli, dokumentów, konosamentów, etc.,

SKUPUJE — dewizy pochodzące z eksportu polskiego,

UDZIELA — kredytów pod zastaw papierów wartościowych, oraz kredytów dla emigrantów,

PRZYJMUJE wkłady na książeczki, rachunki bieżące za pośrednictwem Oddziałów zagranicznych,

CHRONI — wychodźców oraz swoich klientów przed wyzyskiem i stratą,

UDZIELA — bezpłatnie informacji i porad,

PRZEPROWADZA wszelkie transakcje bankowe w ramach statutu,

BANK P. K. O. zastępuje na terenie Francji, Palestyny i Ameryki Pocztową Kasę Oszczędności (P. K. O.).

**ZWRACAMY UWAGĘ P. T. EKSPORTERÓW NA NASZE
ODDZIAŁY WE FRANCJI, ARGENTYNIE I PALESTYNIE**